

AVIATION EQUIPMENT REPAIR

Odil Tasharovich Bedilov

Teacher of the cycle of aviation specialties and military transportations
at the Military Training Center of the National University of Uzbekistan.
odilb2017@gmail.com

Matyakubov Sukhrobbek Kuvondik ugli

Student of the Tashkent State Transport University of the Faculty of
Aviation Transport Engineering in the direction of Aviation Engineering
<https://doi.org/10.5281/zenodo.11058003>

ARTICLE INFO

Received: 16th April 2024

Accepted: 23th April 2024

Online: 24th April 2024

KEYWORDS

Repair of aviation equipment, inter-repair resource, repair period, delivery of aviation equipment for repair, repair of aviation equipment, acceptance certificate, completion of improvements to aviation equipment, bulletin requirements, quality control of work performed (operations), comprehensive inspection of aviation equipment, technical condition of repair facilities.

ABSTRACT

The repair of aviation equipment ensures the recoverability of spent reserves of operability. For this purpose, a maintenance and repair system is in operation. No matter how perfect the design of aviation equipment enters the production process, during its operation, flaws are found that have to be corrected with additional repair work and additional work.

AVIATSIYA TEXNIKASINI TA'MIRLASH

Bedilov Odil Tasharovich

O'zbekiston milliy universiteti harbiy tayyorgarlik markazi aviatsiya mutaxassisliklari va
harbiy tashuvlar sikli o'qituvchisi
odilb2017@gmail.com

Matyakubov Suxrobbek Kuvondik o'g'li

Toshkent davlat transport universiteti "Aviatsiya transporti injiniringi" fakultetining
"Aviatsiya injiniringi" yo'nalishi bo'yicha talabasi
<https://doi.org/10.5281/zenodo.11058003>

ARTICLE INFO

Received: 16th April 2024

Accepted: 23th April 2024

Online: 24th April 2024

KEYWORDS

Aviatsiya texnikasini ta'mirlash, ta'mirlash muddati, aviatsiya texnikasini ta'mirlash uchun

ABSTRACT

Aviatsiya texnikasini ta'mirlash sarflangan resurs zaxiralarining tiklanishini ta'minlaydi. Buning uchun texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash tizimi ishlaydi. Aviatsiya texnikasining ishlab chiqarish jarayoniga qanchalik mukammal dizayni kirmasin, uning ishlashi paytida kamchiliklar aniqlanadi, ularni qo'shimcha qayta

topshirish, qabul qilish va ko'rib chiqish va takomillashtirish kerak.
topshirish dalolatnomasi,
aviatsiya texnikasini
takomillashtirish,
byulletenlarga qo'yiladigan
talablar, bajarilgan ishlar
(operatsiyalar) sifatini nazorat
qilish, aviatsiya texnikasini har
tomonlama tekshirish,
ta'mirlash ob'ektlarining texnik
holati.

Kirish.

Ta'mirlash-bu aviatsiya texnikasining sozligini yoki ish qobiliyatini tiklash va aviatsiya uskunalari va uning tarkibiy qismlarining resurslarini tiklash bo'yicha operatsiyalar majmuasi.

Muddati va vaqt talabiga asosan ta'mirlash-texnologik hujjatlarda belgilangan muddatda va vaqtda (ta'mirlash boshlangan paytda aviatsiya texnikasining texnik holatidan qat'i nazar) amalga oshiriladigan ta'mirlash.

Texnik holati bo'yicha ta'mirlash-texnik holatni nazorat qilish me'yoriy-texnik hujjatlarda belgilangan muddatda va hajmda yoki shikastlanish mavjud bo'lganda amalga oshiriladigan ta'mirlash. Ta'mirlashni boshlash vaqti va hajmi aviatsiya texnikasining texnik holati bilan belgilanadi.

Ta'mirlash harbiy qismda va ishlab chiqarilgan zavodda amalga oshirilishi mumkin.

Hajmi bo'yicha ta'mirlash joriy, o'rta va kapital ta'mirga bo'linadi.

Joriy ta'mirlash-xizmat ko'rsatish yoki ishlashni tiklash uchun amalga oshiriladigan va aviatsiya texnikasining alohida tarkibiy qismlarini almashtirish va (yoki) tiklashdan iborat bo'lgan ta'mirlash.

O'rtacha ta'mirlash-cheklangan nomenklaturadagi aviatsiya texnikasining tarkibiy qismlarini almashtirish yoki tiklash va texnik holatni nazorat qilish bilan resursni xizmatga yaroqliligini tiklash va qisman tiklash uchun amalga oshiriladigan ta'mirlash.

Kapital ta'mirlash-aviatsiya texnikasining har qanday tarkibiy qismlarini, shu jumladan asosiy qismlarini almashtirish yoki tiklash bilan aviatsiya texnikasi va uning resurslarining sozligini tiklash uchun amalga oshiriladigan ta'mirlash.

O'rta va kapital ta'mirlash faqat resursni tiklash yoki faqat sozligini tiklash uchun amalga oshirilishi mumkin.

Resursni tiklash uchun o'rta va kapital ta'mirlash hajmi va tiklangan resurslarning qiymati normativ-texnik hujjatlar bilan belgilanadi.

Ta'mirlashni rejalashtirish, buyurtmachi tomonidan yetkazib berish va zavod tomonidan aviatsiya texnikasini ta'mirlash uchun qabul qilish.

Ta'mir talab aviatsiya texnikasi - resursi tugagan yoki ta'mirgacha xizmat muddati, shuningdek, nosozliklar tufayli muddatidan oldin xizmatdan olib tashlangan uchish apparatiga aytiladi.

Ta'mirlash uchun aviatsiya uskunalari muddatidan oldin yuborish zarurati aviatsiya texnikasini ishlatayotgan tashkilot tomonidan belgilanadi, qaror akt bilan rasmiylashtiriladi.

Aviatsiya texnikasini ishlatayotgan tashkilot aviatsiya texnikasini ta'mirlashga bo'lgan ehtiyojlarini nomenklatura va muddatlarga qarab mustaqil ravishda belgilaydi. Aviatsiya texnikasini ishlatayotgan tashkilot hisob-kitob davrida aviatsiya texnikasini ta'mirlash uchun arizalarni ular bilan kelishilgan muddatlar bilan ta'mirlash zavodiga yuboradi.

Ta'mirlash uchun aviatsiya texnikasini yetkazib berish ta'mirlash ishlab chiqaruvchilari va buyurtmachi o'rtasidagi shartnomalarga muvofiq amalga oshiriladi.

Aviatsiya texnikasini qabul qilish va topshirish tartibi, tomonlarning ta'mirlash masalalari bo'yicha munosabatlari va ta'mirlash muddatlari tuzilgan shartnomalar bilan belgilanadi va tartibga solinadi.

Ta'mirlash bilan bog'liq muddatlar bo'yicha quyidagi ta'riflar belgilanadi:

- **ta'mirlash muddati**-ta'mirlash paytida qabul qilish va topshirish dalolatnomasi imzolangan kundan boshlab (ko'rsatilgan dalolatnoma bo'lmagan taqdirda - aviatsiya uskunalari ta'mirlash uchun ishga tushirilgan kundan boshlab) buyurtmachi tomonidan qabul qilish va topshirish dalolatnomasi imzolangan kungacha (yetkazib berish kvitansiyasi sanasi);

- **aviatsiya texnikasining ta'mirlash ishlab chiqaruvchi hududida bo'lishining umumiy muddati**-aviatsiya texnikasining ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi hududiga kelgan kundan aviatsiya texnikasining ushbu hududdan chiqib ketgan kunigacha bo'lgan vaqt.

Ta'mirlashning standart muddatlari (normativ hujjatlarda belgilangan muddatlar), agar mijoz talab qilsa, ishlab chiqaruvchi ta'mirlashni qabul qilishi shart.

Aviatsiya texnikasini ta'mirlashga tayyorlashda buyurtmachi:

- ta'mirlash ishlab chiqaruvchisiga aviatsiya texnikasini ta'mirlashning (qayta jihozlashning) standart texnologiyasida nazarda tutilmagan qo'shimcha ishlarni bajarish, yaxshilanishlarni amalga oshirish, sezilarli mexanik va korroziy shikastlanishlarni bartaraf etish, ta'mirlash ishlab chiqaruvchisini oldindan tayyorlashni talab qiladigan boshqa ishlarni bajarish uchun buyurtmani normativ hujjatlar bilan belgilangan yoki tomonlarning kelishuvi bilan belgilanadigan muddatlarda topshirish;

- buyurtma qilingan qo'shimcha ishlarni bajarish uchun ta'mirlash ishlab chiqaruvchisiga topshirilishi kerak bo'lgan mulk va materiallar to'plamini shakllantirish;

- raqam hujjatlarini to'ldirish va rasmiylashtirish;

- zarur hollarda aviatsiya texnikasini ta'mirlash ishlab chiqaruvchisiga tashishni (transportda yetkazishni) ta'minlash choralari ko'rish (aviatsiya texnikasini demontaj qilish, uni qadoqlash, transport vositasiga mahkamlash);

- ta'mirlash ishlab chiqaruvchisiga jo'natishdan oldin, aviatsiya texnikasining ta'mirga tayyorligi bo'yicha ishlarni bajarish;

Aviatsiya texnikasi ta'mirlash joyiga uchayotganda, parvoz uchun yetarli bo'lgan resursining qoldig'i ta'minlanishi kerak.

Aviatsiya texnikasini ta'mirlash uchun ta'mirlash ishlab chiqaruvchisiga o'rnatilgan uskunalar, parvoz shartlariga muvofiq bortda bo'lgan uskunalar (vositalar va boshqalar) ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi tomonidan qabul qilinadi va ta'mirlanadi.

Aviatsiya uskunolari ta'mirlash ishlab chiqaruvchisiga buyurtmachining mutaxassislari tomonidan topshiriladi.

Aviatsiya texnikasini ta'mirlash uchun topshirish va qabul qilish topshirish dalolatnomasi bilan rasmiylashtiriladi, uni buyurtmachi va ta'mirlash ishlab chiqaruvchisining vakolatli vakillari imzolaydilar. Tomonlarning vakillari bayonnomaning bitta nusxasini olishadi.

Ta'mirlash uchun olingan aviatsiya texnikasiga o'rnatilgan dvigatellar, agar kerak bo'lsa, boshqaruv hujjatlariga muvofiq ishlashi tekshiriladi va moylanib saqlashga qo'yiladi. Ushbu dvigatellardan foydalanish masalalari (ta'mirlangan samolyotga o'rnatish, ta'mirlash uchun jo'natish va h.k.), shuningdek ta'mirlangan aviatsiya texnikasiga o'rnatish uchun boshqa dvigatellarni yetkazib berish tomonlarning kelishuvi bilan hal qilinadi.

Buyurtmachi alohida dvigatellar va butlovchi qismlarni (shu jumladan ta'mirlash fondini) ta'mirlash ishlab chiqaruvchisiga texnik hujjatlar talablariga javob beradigan holatda va qadoqlarda yuboradi. Ushbu mahsulotlarni transport vositasida saqlash, qadoqlash va o'rnatish uchun javobgar jo'natuvchi (mijoz) hisoblanadi. Mahsulotlar bilan birgalikda belgilangan tartibda rasmiylashtirilgan formulalar (pasportlar, yorliqlar) yuboriladi.

Agar qabul qiluvchi uning egasi bo'lmasa, jo'natuvchi aviatsiya uskunalarini jo'natish to'g'risida qabul qiluvchiga xabar beradi.

Zavodlarda aviatsiya texnikasini ta'mirlash

Aviatsiya texnikasini ta'mirlashga qabul qilish tartibi ishlab chiqaruvchi (ta'mirlovchi)ning hujjatlari bilan belgilanadi.

Aviatsiya texnikasini ta'mirlash, uning barcha jarayonlari, shu jumladan chiqish nazorati, ishlab chiqish, nuqson (diagnostika), texnik holatni tiklash, yig'ish va sinovdan o'tkazish, ma'lum bir turdagi aviatsiya texnikasini ta'mirlash bo'yicha amaldagi qo'llanmaning talablariga to'liq muvofiq ravishda amalga oshirilishi kerak.

Ta'mirlash texnologiyasida ko'zda tutilmagan ishlar ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi tomonidan ishlab chiqilgan texnologik hujjatlarga muvofiq amalga oshiriladi, ular metrologik ekspertizadan o'tkazilishi va ma'lum bir turdagi aviatsiya uskunalarini ta'mirlash bo'yicha amaldagi qo'llanmani ishlab chiquvchi bilan kelishilishi kerak.

Aviatsiya texnikasini ta'mirlashda quyidagilar ta'minlanishi kerak:

- axborotnomalar talablariga muvofiq aviatsiya texnikasida o'zgartirishlarni amalga oshirish;
- amaldagi ta'mirlash qo'llanmasi va boshqa ta'mirlash hujjatlari talablarining to'liq bajarilishi;
- tegishli ishlarni bajarish huquqi uchun rasmiylashtirilgan hujjat bilan faqat tayyorlangan mutaxassislarni ta'mirlash ishlariga qabul qilish;
- ta'mirlash jarayonida faqat texnologik hujjatlar bilan ruxsat etilgan materiallar va texnik vositalardan foydalanish;

- bajarilgan ishlar (operatsiyalar) sifatini nazorat qilish, ta'mirlangan aviatsiya texnikasini har tomonlama tekshirish, ta'mirlash ob'ektlarining texnik holatidagi aniqlangan kamchiliklarni bartaraf etishni nazorat qilish.

Ushbu ta'minotni tashkil etish uchun aviatsiya uskunalari ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi rahbari javobgardir.

Aviatsiya texnikasini ta'mirlashda faqat yaxshi va o'z vaqtida tasdiqlangan o'lchash vositalari va texnologik uskunalar, markirovka qilingan asboblardan foydalanish kerak. Asbob-uskunalar, o'lchash va nazorat qilish vositalari va ulardan foydalanishga ruxsat berishdan oldin ularning hujjatlari amaldagi standartlar talablariga muvofiq metrologik ekspertiza va attestatsiyadan o'tishi kerak. Aviatsiya texnikasida ishlarni bajarish ish sifatini nazorat qiluvchi ijrochilar va mutaxassislar tomonidan ishlab chiqarish va nazorat hujjatlarida rasmiylashtiriladi.

Ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi bo'linmalari, mutaxassislar o'rtasida metrologik tekshiruvlar, texnologik uskunalar, asboblari, o'lchash va boshqarish vositalarining yaroqliligi va o'z vaqtida bajarilishi, tekshirish rejalarini (jadvallarini) ishlab chiqish, tekshirish va ularni nazorat qilish uchun funktsiyalar va javobgarlikni taqsimlash tamirlash ishlab chiqaruvchisi hujjatlari bilan tartibga solinadi.

Ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi, uning sifat nazorati bo'linmalari mutaxassislari tomonidan amalga oshiriladigan aviatsiya uskunalari ta'mirlash sifatini nazorat qilish quyidagilarga taalluqlidir:

- ta'mirlash ishlab chiqarishning texnologik jarayonlari;
- materiallar, ehtiyot qismlar, uskunalari, asboblarning holati;
- texnologik hujjatlar;
- ishlab chiqarish va nazorat hujjatlarini, formulalarni (pasportlarni), ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish uchun buyurtmalar va bayonotlarni ro'yxatdan o'tkazish.

Yangilangan aviatsiya texnikasiga sanoat yoki buyurtmachidan olingan mahsulotlarni (yangi va ishlatilgan) o'rnatish ishlab chiqaruvchi tomonidan ishlab chiqaruvchining texnik shartlariga va texnik hujjatlar talablariga muvofiq amalga oshiriladi va ularning to'g'ri o'rnatilishi, tartibga solish, ta'mirlash va boshqa ishlarning bajarilishi uchun javobgardir.

Ta'mirlangan aviatsiya texnikasida ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi texnik hujjatlar talablariga muvofiq saqlash va qadoqlash ishlari bajaradi.

Ta'mirlangan aviatsiya texnikasi (mahsulot) parvozga yaroqlilik standartlariga, ta'mirlash hujjatlari talablariga muvofiq sinovlar (tekshiruvlar) orqali tekshirilishi kerak. Ba'zi hollarda, ishlab chiqarish sharoitlariga va ta'mirlashni o'zlashtirish darajasiga qarab (parvoz sinovlari bundan mustasno) mahsulot va tizimlarning sinov hajmi ma'lum bir turdagi aviatsiya texnikasini ta'mirlash bo'yicha amaldagi qo'llanmani ishlab chiqaruvchisi bilan kelishilgan holda amalga oshirish mumkin.

Zavod tomonidan aviatsiya texnikasini ta'mirlash va buyurtmachi tomonidan qabul qilish.

Kapital ta'mirdan o'tgan aviatsiya uskunalari sanoat korxonalarida ishlab chiqarishda o'rnatiladigan kafolat majburiyatlari ko'rsatkichlarining bir xil nomenklaturasiga qo'llaniladi.

Ta'mirlash ishlab chiqaruvchisining kafolat majburiyatlari ta'mirlash oxirida aviatsiya texnikasi mahsulotlarining texnologik hujjatlariga (formulyarlar, pasportlar, yorliqlar) kiritiladi. Ushbu majburiyatlarning mazmuni muayyan holatlarda ta'mirlash ishlab chiqaruvchisining javobgarlik chegaralarini belgilaydi.

Ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi ta'mirlangan aviatsiya texnikasining yetkazib berishga tayyorligi to'g'risida mijozni aviatsiya uskunalari yetkazib berishga tayyor bo'lgan sanani ko'rsatgan holda ta'mirdan chiqishidan besh kun oldin xabardor qiladi.

Ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi qabul qilish-topshirish dalolatnomasiga muvofiq jihozlangan, yerda va parvozda sinovdan o'tgan, foydalanishga yaroqli deb topilgan, davlat raqami va boshqa hujjatlarga muvofiq rasmiylashtirilgan yangilangan aviatsiya texnikalarini yetkazib berishni taqdim etadi. Aviatsiya texnikasi, uning dvigatellari va butlovchi qismlari bo'yicha shartnomada nazarda tutilgan barcha ishlar, qo'shimcha buyurtmalar va respublika davlat aviatsiya ma'muriyatining aviatsiya texnikasini ta'mirlash davrida olingan shoshilinch takomillashtirish va bir martalik tekshiruvlar to'g'risidagi ko'rsatmalari (buyurtmachi tomonidan qo'shimcha buyurtma berish bilan) bajarilishi kerak.

Aviatsiya texnikasini ta'mirlashdan qabul qilish mijozning mutaxassisleri tomonidan amalga oshiriladi. Guruh mutaxassisleri aviatsiya texnikasini qabul qilish uchun ko'rsatma va ishonchnomaga ega bo'lishi, aviakompaniya korxonasi rahbari tomonidan imzolangan va shtamp muhri bilan muhrlangan qo'shimcha buyurtmalarni rasmiylashtirishi, aviatsiya texnikasini ilovalar bilan ta'mirlash bo'yicha shartnoma, qo'shimcha ishlarga buyurtmalar nusxalari bo'lishi kerak. Buyurtmachining ekipaj a'zolari ushbu turdagi aviatsiya texnikasida parvoz qilish huquqini beruvchi hujjatlarga ega bo'lishi kerak.

Aviatsiya texnikasini qabul qilishda buyurtmachining vakillari shartnoma shartlariga, texnologik hujjatlar talablariga, ta'mirdan keyin aviatsiya texnikasini tekshirish dasturiga amal qiladilar va tekshiradilar:

- shartnoma shartlari va qo'shimcha buyurtmalar bajarilishining to'liqligi;
- davlat raqami hujjatlariga muvofiq mavjudligi va rasmiylashtirilishi;
- aviatsiya texnikalari va uskunalarining to'liqligi;
- takomillashtirish va bir martalik tekshiruvlar bo'yicha ko'rsatmalarni bajarish;
- aviatsiya texnikasining texnik holati, mahsulot va tizimlarning to'g'ri ishlashi.

Korxona mutaxassisleri buyurtmachi ekipajini parvoz sinovlari protokoli, ta'mirlash paytida bajarilgan o'zgartirishlar bilan bog'liq aviatsiya texnikasining xususiyatlari, aviatsiya texnikasini ta'mirlashdan keyin nazorat parvozini amalga oshirgan ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi ekipajining sharhlari bilan tanishtiradilar.

Aviatsiya texnikasini nazorat parvozigacha tayyorlash va parvozdan keyin texnik xizmat ko'rsatish ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi mutaxassisleri tomonidan amalga oshiriladi.

Aviatsiya texnikasini qabul qilishda va nazorat parvozida aniqlangan nosozliklar va kamchiliklar buyurtmachining vakillari tomonidan dalolatnomaga (nuqsonlar ro'yxati) yoziladi. Qabul qilingan aviatsiya texnikasining dalolatnomalari va bayonnomalarida ko'rsatilgan kamchiliklar ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi tomonidan buyurtmachiga aviatsiya uskunalarini yetkazib berish uchun belgilangan muddatdan oldin bartaraf qilinadi.

Buyurtmachi aviatsiya texnikasini qabul qilishni asosli ravishda rad etgan taqdirda, qabul qilishning yangi muddatlari to'g'risida qaror tomonlarning kelishuvi bilan qabul qilinadi. Bunday holda, zararni qoplash ushbu masala bo'yicha me'yoriy hujjatlar bilan belgilangan tartibda amalga oshiriladi.

Ishlab chiqaruvchi tomonidan aviatsiya texnikasini ta'mirlash va buyurtmachi tomonidan qabul qilishda ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi va buyurtmachining vakillari bayonnomalarni imzolaydilar:

- buyurtmachi ekipaji tomonidan aviatsiya texnikasining nazorat parvozi;
- aviatsiya texnikasi va maxsus apparatlarni qabul qilish va topshirish uchun dalolatnomasi;
- qo'shimcha buyurtmalar bo'yicha ishlarni bajarish.

Ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi bajarilgan ta'mirlash, foydalanishga yaroqliligi, ta'mirlash va kafolat muddati, xizmat muddati, aviatsiya texnikasining og'irligi va markazlashtirilishi to'g'risidagi ma'lumotlarni aviatsiya texnikasining formulyariga kiritadi.

Aviatsiya texnikasini birinchi marta ta'mirlashda ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi buyurtmachiga planerning kuch elementlari (xaritasi) shaklini to'ldiradi va beradi.

Ushbu yozuvlar va ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi xodimlari tomonidan aviatsiya uskunalari hujjatlariga kiritilgan barcha boshqa narsalar ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi hujjatlari bilan belgilanadigan zarur vakolatlariga ega bo'lgan ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi mansabdor shaxslarining imzolari bilan tasdiqlanadi.

Aviakompaniya aviatsiya texnikasini qabul qilish va ko'rib chiqish, texnik hujjatlarni tekshirish natijalariga ko'ra Respublika davlat aviatsiya ma'muriyati vakili ta'mirlash zavodida aviatsiya qoidalarida belgilangan tartibda parvozga yaroqlilik sertifikatini rasmiylashtiradi.

Buyurtmachi tomonidan qabul qilingan ta'mirlangan aviatsiya texnikasida aerodromiga texnik xizmat ko'rsatish va parvozga tayyorgarlik tegishli hujjatlarni rasmiylashtirgan holda ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi tomonidan amalga oshiriladi. Shu bilan birga, aviatsiya texnikasini yoqilg'i va moy bilan to'ldirish xarajatlari aviatsiya texnikasini ta'mirlashga qabul qilishda birlashtirilgan yoqilg'i-moylash materiallari miqdorini hisobga oladi.

Ta'mirlangan aviatsiya uskunalari transport vositalari bilan jo'natishda uni qadoqlash, yuklash, mahkamlash uchun ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi - jo'natuvchi javobgardir.

Agar tomonlarning kelishuvida boshqacha qoida nazarda tutilgan bo'lmasa, buyurtmachi ta'mirlash ishlab chiqaruvchisidan buyurtmachiga kelib tushgan aviatsiya texnikasini tushirish va aviatsiya uskunalari yig'ishni ta'minlaydi.

Agar u tomonidan yuborilgan ob'ektlarni tashish bilan bog'liq aviatsiya uskunalari jo'natuvchiga qarshi da'volar bo'lsa, mijoz o'z vakilini shikoyat xati bo'yicha nosozlikni bartaraf qilish uchun chaqiradi.

Ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi ta'mirlangan aviatsiya texnikalarini buyurtmachiga (tegishli ravishda) yoki uning talabnomasi asosida (topshirig'i) bo'yicha boshqa korxonaga yuboradi. Ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi aviatsiya texnikalarini jo'natish to'g'risida mijozga (qabul qiluvchiga) belgilangan shakldagi xabarnomani yuboradi.

Ishlab chiqaruvchi tomonidan yuborilgan aviatsiya texnikalarini ta'mirlash belgilangan joyga kelganida, buyurtmachi (qabul qiluvchi) uch kun ichida jo'natuvchiga uni olganligi to'g'risida xabarnoma yuborishi shart.

Ta'mirdan chiqqan aviatsiya texnikasini keyingi foydalanish uchun tayyorlash korxona tomonidan muayyan turdagi aviatsiya texnikasi uchun foydalanish hujjatlari talablariga muvofiq amalga oshiriladi.

Bunda aviatsiya texnikasida fuqaro havo kemasining parvozlarga yaroqliligi to'g'risidagi guvohnoma (sertifikat) belgilangan tartibda rasmiylashtiriladi.

Ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi tomonidan buyurtmachiga yetkazib beriladigan mahsulotlar ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi kafolatlariga mos kelmasa, tomonlarning munosabatlari shikoyatni xal qilish tartibiga soluvchi alohida me'yoriy hujjatlar bilan tartibga solinadi.

Ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi, e'lon qilingan kafolat majburiyatlari va belgilangan kafolat manbalariga muvofiq, mahsulot buyurtmachisiga yetkazib bergan bo'lsa, nuqsonli mahsulotlarni tiklash yoki almashtirish va agar uning texnik me'yorlardan chetga chiqishida mijozning aybi bo'lmasa va yetkazib beruvchining aybi aniqlansa yetkazilgan zararni qoplaydi. Bunday holda, ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi, agar ushbu holatlarda tegishli asoslar topilsa, o'z yetkazib beruvchilariga shikoyat qilingan mahsulotni taqdim etadi.

Aviatsiya texnika ekspluatatsiyasining kafolatdan keyingi davrida, aviatsiya uskunalari egasi nuqsonli mahsulotlarni mustaqil ravishda tiklay olmagan hollarda, ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi uni egasi (buyurtmachi) hisobidan tiklaydi.

Ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi buyurtmachiga yetkazib beriladigan mahsulotlarning sifati va ishlashi uchun uning kafolat majburiyatlari doirasida javobgardir.

Ta'mirlash ishlab chiqaruvchisining ushbu javobgarligi, shuningdek, boshqa yetkazib beruvchilardan olgan va ta'mirlash ishlab chiqaruvchisi tomonidan mijozga topshirilgan murakkab mahsulotlar uchun o'rnatilgan aviatsiya texnikasi mahsulotlariga ham tegishli. Ikkinchi holda, ta'mirlash ishlab chiqaruvchisining javobgarligi aviatsiya texnikasining murakkab mahsulotining kafolat manbai bilan cheklangan.

References:

1. Основы технической эксплуатации и ремонт авиационной техники Ю.М. Чинючин, И.Ф. Полякова
2. Ремонт летательных аппаратов и авиационных двигателей Макин Ю.Н.